

JUDr. ROBERT PELIKÁN, Ph.D.
MINISTR SPRAVEDLNOSTI ČR

V Praze dne: 12.6.2017
Čj. MSP-271/2016-OJD-SPZ/2
Počet listů:2
Přílohy:3

Nejvyšší soud
Burešova 20
657 37 Brno

Věc: obv. zemř. L.C. - stížnost pro porušení zákona

Přílohy:

- ověřená kopie rozsudku bývalého Nižšího vojenského soudu v Brně PSP-47 ze dne 28.1.1954, sp.zn. T 7/54
- předkládací zpráva VÚA Praha ze dne 1.4.2016, č.j. 228-2/2016-211100
- kopie podnětu ke stížnosti pro porušení zákona JUDr. L. M.
-

Podle § 266 odst. 1 trestního řádu podávám ve prospěch zemř. L.C.,

stížnost pro porušení zákona

proti pravomocnému rozsudku Nižšího vojenského soudu v Brně PSP-47 ze dne 28.1.1954, sp.zn. T 7/54.

Rozsudkem bývalého Nižšího vojenského soudu v Brně PSP-47 ze dne 28.1.1954, sp.zn. T 7/54, byl obv. L.C. uznán vinným trestným činem vyhýbání se služební povinnosti podle § 270 odst. 1 písm. b) zákona č. 86/1950 Sb., trestního zákona. Za tento trestný čin byl obv. L.C. odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání 1 roku, který mu byl podmíněně odložen na zkušební dobu 3 roků, a k náhradě nákladů trestního řízení zálohovaných státem.

Předmětného trestného činu se obviněný podle výroku tohoto rozsudku dopustil tím, že dne 14.11.1953 u svého útvaru v Topolčanech odmítl převzít přidělenou mu zbraň a odvolával se při tom na svoje náboženské přesvědčení, že je Svědek Jehovův.

Rozsudek nabyl právní moci dne 28.1.1954, tedy dnem vyhlášení.

Žádná z oprávněných osob nepožádala o provedení přezkumného řízení podle zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění pozdějších předpisů.

Po prošetření věci nelze s takovým postupem bývalého Nižšího vojenského soudu v Brně PSP-47 souhlasit, a to z následujících důvodů.

Podle § 15 odst. 1 Ústavy Československé republiky z roku 1948 (ústavní zákon č. 150/1948 Sb.) se svoboda svědomí zaručuje.

Podle § 1 odst. 1 zákona č. 87/1950 Sb., trestního řádu, bylo účelem trestního řádu upravit řízení v oboru trestního soudnictví tak, aby trestné činy byly náležitě zjištěny a jejich pachatelé podle zákona potrestáni.

Podle § 2 odst. 3 zákona č. 87/1950 Sb., trestního řádu, bylo úkolem soudu v trestním řízení zejména spravedlivě rozhodovat o trestných činech.

Podle § 270 odst. 1 písm. b) zákona č. 86/1950 Sb., trestního zákona, se trestného činu vyhýbání se služební povinnosti dopustil ten, kdo se úmyslně vyhýbal plnění služební povinnosti nebo služebního úkonu mimo jiné i tím, že se odvolával na náboženské nebo jiné přesvědčení.

Podle § 1 odst. 1 zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění pozdějších předpisů, je účelem tohoto zákona zrušit soudní rozhodnutí za činy, které v rozporu s principy demokratické společnosti respektující občanská politická práva a svobody zaručené ústavou a vyjádřené v mezinárodních dokumentech a mezinárodních právních normách zákon označoval za trestné, umožnit rychlé přezkoumání případů osob takto protiprávně odsouzených v důsledku porušování zákonnosti na úseku trestního řízení, odstranit nepřiměřené tvrdosti v používání represe, zabezpečit neprávem odsouzeným osobám společenskou rehabilitaci a přiměřené hmotné odškodnění a umožnit ze zjištěných nezákonností vyvodit důsledky proti osobám, které platné zákony vědomě nebo hrubě porušovaly.

Podle § 1 odst. 2 téhož posledně uvedeného zákona činy, které směřovaly k uplatnění práv a svobod občanů zaručených ústavou a vyhlášených ve Všeobecné deklaraci lidských práv a v navazujících mezinárodních paktech o občanských a politických právech, byly československými trestními zákony prohlášeny za trestné v rozporu s mezinárodním právem a mezinárodnímu právu odporovalo také jejich trestní stíhání a trestání.

V dané věci je nutno při přezkumném řízení vycházet z účelu zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění pozdějších předpisů, jehož vydáním sledoval zákonodárce především odstranění největších křivd, které se v 50. letech 20. století staly v justičním rozhodování tak, jako tomu bylo právě v posuzovaném případě, kdy obv. L.C. byl v podstatě odsouzen pro své náboženské přesvědčení. Navíc v době rozhodování bývalého Nižšího vojenského soudu v Brně PSP-47 nebylo zohledněno, že jmenovaný svým jednáním toliko uplatnil právo na svobodu svědomí zaručené v ust. § 15 odst. 1 Ústavy ze dne 9. 5. 1948. Dále je třeba konstatovat, že Ústava z roku 1948 sice svobodu svědomí formálně zaručovala, avšak navazující norma nižší právní síly vydána nebyla. Právo na svobodu svědomí přitom nelze zaměňovat se svobodou víry ani se svobodou náboženskou, zejména když motiv jednání pod imperativem svědomí je v případě odmítání vojenské služby nutno považovat za určující (srov. nález Ústavního soudu ze dne 26.3.2003, sp. zn. Pl. ÚS 42/02). Obviněný zemřelý L.C. tak neměl možnost dostát svým povinnostem, které mu byly zákonem uloženy, aniž by se dostal do rozporu s vlastním svědomím. Jeho jednání tak, jak je popsáno v napadeném rozsudku, tedy není a nebylo trestným činem pro absenci jeho imanentního znaku – protiprávnosti. V daném

případě je jednoznačné, že na obviněného zemřelého L.C. bylo působeno ze strany Vojské správy natolik, že odvolal svoje stanovisko, že nemůže z hlediska svého náboženského přesvědčení a víry vykonávat vojenskou službu a převzít přidělenou zbraň, neboť jak vyplývá z odůvodnění rozsudku, obviněný změnil svůj „záporný postoj k vojenské službě“ a souhlasil s výkonem vojenské služby. Proto mu byl ukládán trest odnětí svobody na samé spodní hranici trestní sazby, který byl podmíněně odložen na přiměřenou zkušební dobu, neboť tímto výrazem stanoveného druhu a výměry trestu byl obviněný hodnocen pro změnu svého náboženského postoje k plnění vojenské služby.

Vzhledem k výše uvedenému je zřejmé, že v dané věci došlo k porušení zákona v neprospěch obviněného zemřelého L.C., a je proto namístě předmětný odsuzující rozsudek bývalého Nižšího vojenského soudu v Brně PSP-47 ze dne 28.1.1954, sp.zn. T 7/54, jakož i další obsahově navazující rozhodnutí, zrušit, napravit tak nezákonný stav a poskytnout tímto způsobem určité zadostiučinění obviněnému, který setrval na svém náboženském přesvědčení i v době totalitního režimu, resp. jeho pozůstalým.

S přihlédnutím k důkazní i procesní situaci, kdy skutkový stav byl spolehlivě zjištěn a reálně nepřipadá v úvahu doplňování dokazování, se domnívám, že je možné a vhodné, aby Nejvyšší soud též sám rozhodl o zproštění obviněného obžaloby podle § 226 písm. b) trestního řádu.

Navrhuji proto, aby Nejvyšší soud ČR:

- 1) Podle § 268 odst. 2 trestního řádu vyslovil, že rozsudkem bývalého Nižšího vojenského soudu v Brně PSP-47 ze dne 28.1.1954, sp.zn. T 7/54, byl v neprospěch obviněného zemř. L.C. porušen zákon v ustanovení § 2 odst. 3 zákona č. 87/1950 Sb., ve vztahu k ustanovení § 270 odst. 1 písm. b) tr. zákona č. 86/1950 Sb.;
- 2) podle § 269 odst. 2 trestního řádu rozsudek bývalého Nižšího vojenského soudu v Brně PSP-47 ze dne 28.1.1954, sp.zn. T 7/54, zrušil a dále zrušil i všechna rozhodnutí na tento rozsudek obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu,
- 3) a dále postupoval podle § 271 odst. 1 tr. řádu a podle § 226 písm. b) tr. řádu zprostil obviněného zemř. L.C. obžaloby pro skutek spočívající v tom, že dne 14.11.1953 u svého útvaru v Topolčanech odmítl převzít přidělenou mu zbraň a odvolával se při tom na svoje náboženské přesvědčení, že je Svědek Jehovův, v němž byl spatřován trestný čin vyhýbání se služební povinnosti podle § 270 odst. 1 písm. b) zákona č. 86/1950 Sb., neboť v žalobním návrhu označený skutek není trestným činem.

JUDr. Robert Pelikán, Ph.D.
ministr spravedlnosti ČR

Nejvyšší soud rozhodl pod sp. zn.: [6 Tz 44/2017](#)